

# NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Štev. 20.

V Ljubljani, četrtek dne 24. januarja 1918.

Leto II.

## Stavka.

Stavkajoči delavci na Dunaju se polagoma vračajo zopet na delo. V ponedeljek se niso odzvali še vsi delavci pozivu strankinega vodstva, vendar pa pričakujejo, da nastopijo kmalu zopet povsod redne razmere. V mnogih okrajih so bili še delavski shodi, na katerih so opominjali referenti stavkajoče, naj izpolnijo poziv strankinega vodstva. Opaža se po vseh okrajih, da se delavstvo iz manjših obratov vrača k delu, med tem ko delavstvo večjih obratov še ni odločeno.

Vojno ministrstvo je izdalo v soboto poveljnikom in vojaškim voditeljem obratov, kjer so zastavljali delavci, navodilo, naj razglase, da se ne bo postopalo proti onim stavkajočim delavcem, ki prično takoj zopet z delom.

V Gradcu in po drugih krajih Štajerske, kjer je bila stavka, je delavstvo pričelo zopet z delom.

Iz Prage poročajo z dne 21. januarja: V soboto in nedeljo so bila v Pragi posvetovanja zaupnikov čeških socialnih demokratov, separatistov in centralistov, in narodnih socialcev. Zaupniki so sklenili, naj izvede delavstvo v Pragi in okolici enodnevno splošno stavko. V sredo naj prične delavstvo zopet z delom. Stavka naj se izvede v kar največjem obsegu z geslom »kruh, svoboda, mir!«. Cestna električna železnica ne bo vozila v torek, vsa gledališča in vsi kinematografi ostanejo zaprti. Praške banke so sklenile, da zapro svoje urade ob poldnevni dopoldne. Promet železnice ne bo oviran.

V nedeljo se je zbralo v Pragi okoli 1000 žen v reprezentacijski hiši. Policija jim je dovolila shod v veliki dvorani. Na shodu je poročal poslanec dr. Soukoup. Govoril je o »kruhu in miru«.

V Kladu so delavci zastavljali že v soboto. Rudarji niso prišli v soboto zvečer nič več na delo.

Iz Budimpešte poročajo: V petek dopoldne se je pričela stavka skoraj povsod. Delali so le v onih obratih, za katere so dovolili delavski voditelji, da se sme delati, tako zlasti v elektrarni, plinarni in v obratih za živila. Časopisi niso izhajali. V nedeljo dopoldne je bil v mestnem logu shod, ki se ga je udeležilo okoli 50.000 delavcev. Shod je sprejel resolucijo glede volilne pravice in za izboljšanje razmer v prehrani. Deputacija 30 članov je izročila popoldne ministrskemu predsedniku resolucijo. Resolucija zahteva garancije za sledeče tri točke: 1. Naš zastopnik v Brestu Litovskem mora prejeti ko mogoče skleniti mir brez aneksij in na temelju pravice samoodločevanja narodov. Vojško vmešavanje v mirovna pogajanja ni dopustno. 2. Predloga za volilno reformo se mora takoj rešiti v zbornici. Če pa bi hotela »Delovna stranka« preprečiti rešitev, se naj razpiše nove volitve. 3. Vlada naj se posluži najbolj energičnih sredstev za pravično, ceno razdelitev najvažnejših življenjskih potrebščin med delavstvom. Ministrski predsednik Wekerle je dal dovoljen odgovor na te zahteve. Zato je delavstvo sklenilo, da prične zopet z delom.

## Angleško delavstvo proti s splošno stavko.

Socialistična »Berner Tagwacht« poroča iz Londona: Kovinarska zveza za Anglijo in Škotsko je poslala vladi ultimatum, kjer proti s revolucionarno splošno stavko, če ne skliče vlada še pred koncem tega meseca splošne mirovne konference. Meščanstvo časopisje je nad to grožnjo zelo ogorčeno. V poslanski zbornici je prišel na razgovor ta ultimatum. Minister za nacionalno obrambo Geddes je izjavil, da bi proklinjalo ljudstvo stavkajoče zaradi tega nepatriotičnega dejanja in bi jih ogrožalo tudi z zelo učinkovitimi mitraljezi.

Reuterjev urad poroča iz Londona z dne 21. januarja: Shod, ki se ga je udeležilo 2000 mehanikov iz arzenala Woolwich, je sprejel resolucijo, s katero se pozivlja vlado, naj prične pogajanja z vojskujočimi se državami na podlagi samoodločevanja vseh narodov in na podlagi načela brez aneksij in kontribucij. Če bi korak vlade dokazal, da je nemški imperalizem edina ovira za mir, tedaj so zborovalci odločeni, da nadaljujejo vojno. Resolucija zahteva tudi primerno zastopstvo delavcev v vseh deželah in predlaga mednarodno konferenco, da se zagotovi narodom mir.

Zaradi pomanjkanja živil je prišlo v Manchesteru do demonstracij. 16. januarja ob 11. dopoldne so prenehali z delom delavci in delavke v osmih največjih municijskih tovarnah v Openshawu in Gortonu in so odkorakali k mestni hiši, kjer so zahtevali nacionalno pravično racionalno in enakomerno razdelitev za vse sloje družbe. Poročila pravijo, da je bila demonstracija zelo učinkovita, ker se je izvršila mirno in v redu. Deputacija delavstva je odšla k županu in mu izrazila svoje želje. Župan je obljubil svojo pomoč. Strokovne organizacije so sklenile, da prirede v soboto nove manifestacije v Manchesteru in Salfordu in sicer manifestacije v obliki splošne stavke.

**Agitirajte za „Naprej“! Pošiljajte ga vojakom!**

## Državni zbor.

(Nadaljevanje včerajšnjega poročila.)

Na predlog poslanca Stančka je sklenila zbornica, da prične z debato o izjavi ministrskega predsednika.

Preden se prične debata, se prečita še več nujnih interpelacij. Poslanec dr. Glabinški in tovariši vprašujejo glede mirovni pogajanj v Brestu Litovskem. Ministrskega predsednika vprašujejo: 1. Ali je pripravljen podati pojasnilo v sporazumu z ministrom za zunanje zadeve, če vztraja politika monarhije neomajno na tem, da se prepusti po sklepu miru z Rusijo vse poljsko ozemlje, ki je prej spadalo k območju ruske države, nedeljeno in popolnoma svobodno samoodločevanju Poljakov. Obenem naj zapusti to ozemlje okupacijska armada. 2. Da deluje na to, da se sestane v teh ozemljih Poljske čimprej svobodno, na demokratični podlagi zgrajeno ljudsko zastopstvo, ki odloči o odcepitvi Poljske od ruske državne zveze, o državni obliki in ustavi. 3. Da se zagotovi Poljakom pri sedanjih in bodočih mirovni pogajanjih zastopstvo, ki naj varuje pravice Poljske.

Poslanec Stanček in tovariši vprašujejo ministrskega predsednika, zakaj ni nastopila vlada odkrito proti aneksijskim namenom Nemčije, zakaj ne gre čez Cernin spor med Poljaki in Ukrajinci s tem, da obljube Poljakom ukrajinske pokrajine. V interpelaciji poudarjajo dalje, da vztrajajo Čehi na svojem programu ustanovitve neodvisne države in da so pripravljeni, da podpirajo odločno vse korake za zdemokratiziranje. Dalje vprašujejo ti poslanci, če je vlada pripravljena, da obvezo ponovi obljube, ki jih je dala delavskim zastopnikom, tudi parlamentu.

Poslanec dr. Korošec in tovariši so izročili interpelacijo, ki je bistveno enaka z interpelacijo čeških poslancev.

Poslanec Daszynski in tovariši interpellirajo glede stališča vlade v Brestu Litovskem napram izvajanjem generala Hoffmanna, ki so ogrožala mir.

Poslanec Jerzabek in tovariši vprašujejo skupno ministrstvo, zakaj se je skrčila izmera moke in kruha.

Poslanec Petruszewycz in tovariši vprašujejo, če je vlada pripravljena, da sporoči, zakaj vztraja grof Cernin pri svojem stremjenju, da bi priključil Avstro-Ogrski Poljsko, kljub temu da je proglasil načelo »brez aneksij in odškodnin« in zakaj se zoperstavlja zahtevi po splošnem ljudskem glasovanju.

Vsem interpelacijam se prizna nujnost. Na predlog predsednika se sklene, da se izvede debata o izjavi ministrskega predsednika obenem z interpelacijami glede miru.

V debati se je oglasil kot prvi govornik poslanec Glabinški (Poljak), ki je izjavil, da gledajo Poljaki na mirovna pogajanja z nezaupanjem in veliko skrbjo, ker se ne morejo otresti vtisa, da so poljska in litavska ozemlja namenjena za to, da postanejo v bodočnosti neke vrste samostojna kolonija Nemčije. Mi hočemo, da sklene Poljska svobodno in prostovoljno pogodbo, in zahtevamo, naj avstro-ogrška diplomacija deluje na to, da se Poljski ne vsili sedaj nikako priključitev. Mi protestiramo proti nameri, da se izvrši nadaljnja delitev Poljske v obliki mejne regulacije. Zahtevamo pa tudi, da se poljskemu narodu da primerno zastopstvo pri mirovni pogajanji v Brestu Litovskem kakor tudi pri bodočih evropskih mirovni kongresih.

Poslanec Pacher (nemški radikalec) je prečital izjavo nemških poslancev iz Češke, katero smo objavili že v včerajšnji številki našega lista.

Poslanec dr. Korošec (jugoslovanski klub) je očital naši diplomaciji, da s svojim stališčem glede načela samoodločevanja ogroža mir z Rusijo. Splošni mir pride šele tedaj, ko bo narodom zajamčena svoboda in ko se bo mogel sklepati mir od ljudstva do ljudstva. Jugoslovani izjavljajo, da bodo, vztrajajo na principu ustanovitve samostojne jugoslovanske države, z vsemi močmi sodelovali na demokratizaciji javnega življenja. Jugoslovani zahtevajo torej, da se ne demokratizirajo le občine, ampak vse, in zahtevajo tudi odpravo gosposke zbornice.

Poslanec baron D. Elvert izjavlja v imenu Nemcev iz Moravske, da ugovarjajo državopravnim načrtom Čehov in Jugoslovancev in da zahtevajo popolno narodno ločitev v upravi Moravske. Poslanec Klotz (češki svaz): Narodni Avstrije, ki so bili v tej vojni decimirani, niso voljni prenašati absolutizma pešice ljudij, ki se brez legitimacije ljudstev v Brestu Litovskem pogajajo za mir. Čehi odklanjajo vsako odgovornost za ta pogajanja in zahtevajo splošen mir, ne pa separaten mir z Rusijo. Poslanec dr. Oberleutner je glede Šlezije podal izjavo, podobno D'Elvertovi izjavi glede Moravske. Poslanec Daszynski (poljski socialni demokrat) je zavračal besede generala Hoffmanna v Brestu Litovskem, ki utegnejo izpodkopati vsako upanje na mir. Govornik je razpravljal o razmerah v vzhodni Galiciji, ki odmeva od klincev izstradanega ljudstva za pomoč.

Poslanec dr. Adler (socialni demokrat) je razpravljal o stavki ter izjavil: Vlada je mnenja, da so koncesije v interesu miru in reda, a mi nimamo nikakega interesa na tem, da moč delav-

stva, življenje naših mož in žen postanejo objekt za preskušnjo moči. To je v protislovju z našo odgovornostjo, a mi storimo le to, za kar lahko prevzamemo odgovornost. Poslanec Waldner je v imenu novo ustanovljene zveze nemških nacionalnih strank podal izjavo, ki odločno zavrača zahteve češke deklaracije z dne 6. januarja ter zahteva, da se svez z Nemčijo čim bolj učvrsti in okrepi. Glede demokratizacije občinskega volilnega reda izjavlja, da bi mogli Nemci zahtevani demokratizaciji pritrčiti le tedaj, če posestno stanje ostane nedotaknjeno.

Poslanec Jerzabek (krščanski socialc) je napadal socialno demokracijo zaradi stavke ter očital voditeljem, da so podkupljeni po internacionalnem židovstvu (poslanec Schiegl: Nesramen lopov!) Predsednik je poslanca Schieglja in Jerzabeka pozval k redu. Poslanec Zenker je obžaloval, da se je stavka opisovala kot naperjeno proti mirovnim tendencam in proti interesom nemškega meščanstva. Poslanec dr. Petruszewycz (Ukrajinec) pa je protestiral proti temu, da se hoče štiri milijone Ukrajincev v Galiciji žrtvovati poljskemu kraljestvu.

Poslanec Marckhi je pritrdil izjavi poslanca Waldnerja ter izjavil, da zveza alpskih poslancev vidi v jugoslovanski deklaraciji ogroženje gospodarskih življenjskih pogojev celokupnega nemškega ljudstva v Avstriji in zlasti njegove pravice na nemoteno izrabo Adrije in Donave glede gospodarskih odnosov z Balkanom in z orientom. Govornik je protestiral proti propagandi za jugoslovansko deklaracijo ter končno razpravljal o vprašanju prehrane.

Ko sta govorila še poslanca dr. Funk (Čeh) in krščanski socialc dr. Mataja, se je debata prekinila. Konec seje ob šestih zvečer. Prihodnja seja v sredo ob enajstih.

## Nepotrebno razburjanje.

Ljubljanski župan, gosp. dr. Ivan Tavčar, se je na zadnji občinski seji jako razburil zaradi zadnjih dveh delavskih shodov, na katerih se je med drugim razpravljalo tudi o slabi aprovizaciji. Ker sem na ponedeljskem shodu poročal in se dotaknil med drugim tudi ljubljanske mestne aprovizacije, ker je po mojem mnenju javna in kritiki podvržena institucija izjavljam, da kritika ni bila osebna kakor tudi se ni z besedico krivilo mestno aprovizacijo, in če danes ni živeža v Ljubljani, smo to krivdo pač javno zvrčali na tiste, ki so res krivi.

Mestne aprovizacije, sem se dotaknil le v toliko, v kolikor se tiče razdeljevanja in organizacije iste. In sem rekel: Prišel sem iz Trsta v Ljubljano, in bil sem prepričan, da je ljubljanska aprovizacija boljša od tržaške. Danes po petih mesecih izjavljam, da ako v Trstu ljudje, ki žive samo od tega, kar dobe od aprovizacije, od lakote stradajo, morajo v Ljubljani isti ki žive samo od tega, kar od aprovizacije dobe od lakote poginiti. Zakaj?

V Trstu dobi oseba 28 dek kruha in moka na dan, poleg tega dobe vse težko delo opravljajoče osebe še 14 dek doklade; tako, da ima skono vsak ročni delavec in delavka 42 dek kruha na dan. Vsak teden se dobi ¼ kg koruzne moke in ravno tako skoro vsak teden ¼ kg testenine na osebo in če tega ni, se dobi ¼ kg ješprenja ali ovsa. Zraven tega je do zadnjega časa dobila vsaka oseba 12 dek slanin in oziroma masla in skoro vsak teden dve jajci. Dobi se marmelado, suho sadje, suho zelje, kakor tudi kislno zelje in krompir (tega se ne dobiva redno) svinjino in goveje meso, to skoro vsak teden.

Vse to dobi družina tedensko na določen dan v svoji prodajalni (izvzemši meso, ki se dobiva pri mesarjih in zelja in krompirja, ki ga dele na trgu).

Ne smem pozabiti, da se redno deli, za otroke in starčke, kondenzirano mleko in moka: Petroleja se da ½ litra na osebo in teden. Vse to je seveda malo, ali je redno.

Kaj dobimo v Ljubljani? Redno dobimo samo 17 oziroma sedaj bomo dobivali 15 dek kruha na osebo. Na moko se moramo malo zanašati. Torej dobimo skoro polovico kruha manj, kakor v Trstu. Moke za polento se ne deli, testenine tudi ne, o jajcih se ne govori, o maslu še manj. Kako redno dobivamo špeh in krompir veste vsi. Mleka za otroke ni, kam li za stare. Meso se dobi na ubožne karte enkrat ali dvakrat na mesec. Ješprenja in kašo smo dobili ¼ kg, o fižolu se niti ne sliši. Petroleja smo dobili za celo zimo en liter na družino.

Povejte mi, kako je mogoče, da se kdo preživljuje ob najhujšem stradanju, če nima znanja, da si pod roko kaj pridobi?

Mora poginiti od gladi.

In naša vlada vsega tega ne vidi! Se par besed na račun naše mestne aprovizacije, kateri bi svetoval, da bi pri razdeljevanju nekoliko drugače ravnala. Špeha se nam je konec oktobra delilo po pol kile, takoj na to se nam je obljubilo, da dobimo po 1 kilo. In res se je tako zgodilo, ali delitev je prišla samo do drugega okraja in špeha ni bilo več, in ga se ni.

Zakaj je mestna aprovizacija pustila, da se je prešiče na trgu prodajalo, da si je tisti, ki ima dovolj denarja lahko za celo leto založil z mesom in špehom, dočim morajo revni delavci in

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 30.—, za pol leta K 15.—, za četrt leta K 7.50, za mesec K 2.50. Za Nemčijo celo leto K 33.60, za ostalo tujino in Ameriko K 42.—. Posamezne številke po 10 v.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglasi in poslano vrstica po 60 v; večkratni obяви po dogovoru primeren popust.

nastavljenici, ki nimajo denarja, stradati. Mestna aprovizacija je oddajala cele pršutnike, tistim, ki imajo denar. Zakaj ni te shranila in med vse prebivalstvo delila, toliko na osebo. Prodajalo se je klobase na trgu, kdor je imel čas je lahko kupil 4 do 5 parov, dočim delavec in delavka, ki morata v tovarno, delavnico, nista dobila nič, Zakaj bi se tudi to ne razdelilo med vse ali vsaj na ubožne karte?

Krompirja se je delilo po 15 kg na osebo, razdelilo se ga je petim okrajem, krompirja ni več. Zakaj bi se ne delilo po 5 do 6 kg, da bi ga vsi dobili?

Poleg tega nam sedaj naznanjajo, da bodo prodajali olje 47 K liter, in zraven pristavijo, da to ni za revne sloje. S takimi naznanili se napravi samo razburjenje med ljudstvom.

Premožnejši si so nakupili prašiče, so si nakupili mesa in špeha na trgu, so kupili cele pršutnike, sedaj si lahko nakupijo še olje. Delavci pa še loja ne dobe. Enako je z drugimi živili. Kdor ima na deželi znanje in ima kaj za zameno, ima živil, kolikor hoče, ostalo občinstvo pa nič. Ta moja izjava je občinstvo burno odobraval, nisem pa slišal niti enega medklicana na katero slobodno osebo, ki stoji aprovizaciji na čelu. Naš protest je bil obrnjen proti vladnim krogom. Mestni aprovizaciji smo le svetovali, naj vbodoče pri organizaciji razdeljevanja upošteva naše želje, da odpomore bedi širši neimovitih slojev. Zaraditega smatram, da je bilo županovo razburjenje nepotrebno.

Josip Petejan.

## Politični pregled.

= Mir med Bolgarijo in Rusijo. Graški »Arbeiterwille« piše popolnoma upravičeno: Poročila korespondenčnega urada o razmerah naših zaveznikov so pod vso kritiko. Urad nas ne obvešča o važnih dogodkih v Nemčiji in na Balkanu. Tako n. pr. razširja še od konca decembra dalje uradni bolgarski korespondenčni urad po vsem nevtralnem časopisju poročilo o sklepu separatnega miru med Bolgarijo in Rusijo. Brzobjavka se glasi: »Ministrski predsednik Radoslavov je prečital v zbornici sledečo brzobjavko: Ruska delegacija je predlagala 27. decembra zastopnikom centralnih držav sledeče: 1. Vojna med Bolgarijo in Rusijo je končana. 2. Status quo ante bellum, to se pravi trgovske pogodbe, konzularne in druge konvencije, se zopet obnovi. 3. Glede donavskega vprašanja se sklene jutri na plenarnem sestanku vseh delegacij, da dobi Bolgarija zastopnika v donavski komisiji. Sprejeli smo vse te važne principe in smo drug drugemu čestitali«. Iz nadaljnega govora ministrskega predsednika je bilo razvidno, da se je bil sklenil ta prvi mir v soglasju z zaveznicmi. Dimitrov poroča v švicarskem »Bundu«, da je zbudil sklep separatnega miru med Bolgarijo in Rusijo veliko zadovoljstvo. Vsi poslanci so brzobjavili to vest svojim volilnim okrajem. Vlada je sporočila sklep miru po okrožnih in okrajnih oblastnih ljudstvu. Vlada je imenovala takoj posebnega ministra za Petrograd in generalnega konzula za Odeso. »Arbeiterwille« pristavlja k temu poročilu: »Kdaj razširi korespondenčni urad poročilo o sklepu separatnega miru med Rusijo in Bolgarijo? Kdaj nam sporoče uradno, kakšno stališče zavzame Bolgarija napram Rusiji glede avstrijsko-nemških zahtev?«

= Edina seja ruskega ustavodajnega zbora. (Agentura.) Na seji ustavodajnega zbora je zahtevala maksimalistična stranka, naj se otvori debata o izjavi pravic delavstva in s tem tudi o vprašanju, kateri sloj ima moč. Socialni revolucionarji so nastopili proti temu predlogu in so predlagali, naj se bavi zbor predvsem z mirovnim vprašanjem, z vprašanjem razdelitve zemlje in delavske kontrole. Pri glasovanju je bil sprejet predlog socialnih revolucionarjev desnice. Vsi tedaj je zapustila vsa maksimalistična stranka zbor. Socialni revolucionarji leve so predlagali, naj se prične debata o mirovnem vprašanju v zmislu izjave. Večina se je izrekla proti predlogu, nato so zapustili tudi socialni revolucionarji leve dvorano. Ponočna seja je potekala zelo burno. Izjave različnih govornikov, med njimi tudi one Ceretelija in Skobeleva, so bile povod hrupnih izbruhov. Ko so zapustili maksimalisti in socialni revolucionarji dvorano, je ukazal Černov, naj se prečita zakonski načrt o agrarnem vprašanju. V tem trenutku se mu je približal mornar in izjavil, da morajo po nalogu predsednika Tavrške palače zapustiti vsi poslanci dvorano. Černov je izjavil, da se razide ustavodajni zbor le tedaj, če ga razženejo z nasiljem. Vojaki in mornarji so zaklicali: Dol s Černovom! Kljub temu so ostali vsi poslanci na svojih sedežih in so zapustili zborovalnico šele tedaj, ko je bilo končano prvo čitanje zakonskega načrta o zemlji in načrt note zaveznikom, ki jo je prečital nek socialni revolucionar, dalje je bil sprejet predlog, da se skliče mednarodna socialistična konferenca in je bila proklamirana Rusija za zvezno republiko.

= Nadomestilo za ustavodajni zbor. Lje-njin je sporočil odposlanstvu sovjeta, da ne bo dovolil ustavodajnemu zboru, da bi se še enkrat sešel. Na njegovo mesto stopi nacionalni konvent, sestavljen iz ustavodajnega zbora. V zadnjih dneh je zaplenila »rdeča garda« profilbolševiške liste po cestah in redakcijah in jih je sežgala. V Petrogradu in Moskvi so bile demonstracije za ustavodajni zbor. »Rdeča garda« je razpršila demonstrante. 12 oseb je bilo ubitih, zelo mnogo pa ranjenih.

== **Ukrajina.** »Amsterdamer Handelsblad« potrjuje, da je bila dala Francija Ukrajini štiri milijone frankov v zlatu in pristavlja, da so bile gnotne podpore entente še višje. Ukrajina se ne zadovolji z avtonomijo v okviru ruske zveze držav, temveč bo zahtevala popolno neodvisnost. To sledi iz tega, da poplava separatistična stranka, ki zagovarja ločitev, vedno močnejša in se vedno bolj upira vplivu boljševikov. Med Poljaki in Ukrajinci je prišlo do ostrega nasprotstva zaradi pripadnosti mejnih ozemelj. Nasprotstva so tako ostra, da ni več misliti na sporazum. Ako bi hotele centralne države zadovoljiti oba dela, tedaj je dober uspeh popolnoma izključen.

== **Samostojna finska armada.** Finski deželni zbor in politične stranke se posvetujejo o ustanovitvi lastne armade. Obnoviti hočejo takoj finsko brambno moč in ustanoviti še ljudsko milico. Najprej hočejo rekrutirati 5000 prostovoljcev, ki se izvezbajo kot instruktorji za bodočo milico, kateri naj pripadajo vsi za orožje sposobni moški.

== **Militaristična blaznost na Japonskem in Kitajskem.** Iz Tokia poročajo, da predlaga japonska vojaška oblast zvišanje armade od 21 na 50 divizij. Pomnoži naj se tudi vojna mornarica. — V Pekingu so podpisali 12. januarja pogodbo, s katero se zavezuje Japonska, da dobavi Kitajski za štiri milijone funtov sterlingov orožja.

## Dnevne beležke.

— **Poročanje ljubljanskih dnevnikov o naših shodih.** »Slovenski Narod« od ponedeljka piše med drugim tole: »V pozni trpin, kateremu je vzel vse, je gosp. ravnatelj Kristan atakiral nacionalistično« (huit) glasilo, ki hujša proti miru in slovesno je vrgel »Slov. Narod« iz hiše delavca. — »Zunaj pred Mestnim Domom je govoril g. Kopač povsem dostojno in lepo.« — »Slovenec« pa poroča v sredo v št. 19 tako-le: »Več manire! Na soc. demokratskem shodu je sodrug Kopač pred Mestnim Domom otepal krčgo sebe s »popi« in »fariji.« Če g. Kristan temu svojemu sodrugu že ne more dati dovolj potrebne resnobe, naj bi ga vsaj naučil potrebne manire, preden ga spusti na shod.« — Torej: »Narod« hvali s. Kopača kot moža, ki je govoril dostojno in lepo — »Slovenec« pa trdi ravno nasprotno. Pribijamo to radi tega, da bodo čitatelji mogli soditi, v koliko se je zaneseti na poročila v meščanskih listih... — »Slov. Narod«, poročajoč o seji obč. sveta ljubljanskega piše, da je dr. I. Tavčar to-le pripovedoval: »In gosp. Anton Kristan, katerega sem danes srečal na ulici, mi je z nekakim samozavestjo začel praviti, kako se je ljudstvo na shodu zgražalo med tem postopanjem mestne aprovizacije ter je dostavil, da je zastopnik vlade, s katero so socialni demokratje včeraj imeli dolgo konferenco, izjavil, da se zgraža nad takim postopanjem mestne aprovizacije.« — Ako je gosp. dr. Ivan Tavčar res kaj takega rekel, tedaj ni govoril resnice. Mene je pač g. župan v torek zjutraj na franciskanskem mostu ustavil ter me vprašal: če in kaj se je glede tega olja govorilo na shodu. Povedal sem županu, da se je poročevalec sodr. Petejan tudi dotaknil z nekaj besedami mestne aprovizacije in drugega olja. Da bi pa jaz gosp. županu rekel, da se je zastopnik c. k. dež. vlade zgražal nad mestno aprovizacijo — to ni res. Prosim g. župana, da se na najin razgovor spomni in popravi neresnico, če jo je zgrešil kot to trdita »Slov. Narod« in »Slovenec«. Anton Kristan.

— **Izjava.** »Slov. Narod« piše, da je v seji obč. sveta ljubljanskega gosp. župan govoril meroč na manifestacijska shoda v Mestnem Domu to-le: »Zato pa stojim tudi na stališču, da stori hudodelstvo, kdor porabi te težke čase, ta naš običajni položaj, da hujša proti gotovim krogom in proti gotovim osebam ter skuša npriti odgovornost — v času, ko je razburjenja samo ob sebi dovolj — na osebe, katere odgovornost najmanj zadene.« — Konstatiram, da se na shodu ni hujšalo proti nobeni osebi, najmanj proti dr. I. Tavčarju, A. Ribnikarju ali g. ravn. Trdinu. Kdor je to g. županu poročal, je govoril neresnico. Sodrug Josip Petejan bo lahko v »Napreju« doslovno povedal, kaj je govoril, ker — kar je povedal, je tako, da lahko ponovi. Dr. I. Tavčar bi bolje napravil, če bi se natančneje informiral o tem, kar se je govorilo, predno je na tak način planil po nas. Mi sicer tudi to prenesemo, dasi smo bili presenečeni, ker to, česar se je govorilo dotaknil bi zahtevalo drugačen odgovor. Da nekateri okrajši še niso dobili špeha in krompirja — to se pač lahko kritizira, ker čudno je res, da se za par okrajšev ima blago za druge — glavno delavske — ga pa ni več.

A. K.

— **Za Krekov spomenik** je nabral Anton Gerlach v gostilni Dimnik v Trbovljah 32 K.

— **Samomor.** 18. t. m. se je bil zastrupil oficijal ljubljanske tovarne Josip Kaman. Ko je prišel zvečer domov, je zaslislala njegova gosposdinja stokanje iz Kamanove sobe. Šla je k njemu in opazila na nočni omarici izpraznjeno steklenico strupa. Poslala je takoj po zdravnika, ki je pa le še ugotovil smrt. Nagib samomora ni znan.

— **Zrtev alkohola.** Marija Kavčičeva, stanujoča v Koritkovi ulici, je bila vdana pijači. Ko je prišla v nedeljo zvečer domov, precej oma-

mljena od alkohola, je prižgala svečo in legla v posteljo. Sveča jej je padla na tla in užgala posteljo in tla. Ker se je iz stanovanja močno kadilo, so poklicali stražnika, ki je vdril v sobo. V sobi je bilo polno dima, Kavčičeva pa že mrtva.

— **Devet transijski jermen ukradenih.** V noči na 14. januarja je bilo ukradenih iz mizar-ske delavnice Kranjske industrijske družbe na Savi devet transijski jermen, ki so tehtali nad 40 kilogramov.

— **Smrtna neizgoda železničarja.** Pred nekaj dnevi je bil našel železniški čuvaj vlakovspremljevalca Frica Somererja, dodeljenega na Jesenice, v bohinjskem predoru mrtvega med tiro. Somerer, doma iz Rosentala na Češkem, se je bil peljal kot zavirač s tovarnim vlakom od Sv. Lucije na Jesenice in je v predoru padel z vlaka. Ponesrečen se je počutil že prejšnji dan slabo, ker je bil ranjen pri izvrševanju službe.

— **Zahvala.** Za obilo udeležbo pri pogrebem sprevodu Marije Boh iz Trbovelj se vsem dragim udeležencem najtojeleje zahvaljujeta Marij in Alojzij Kauf.

— **Občni zbor izobraževalnega podpornega društva za Pulj in okolico** se je vršil v nedeljo, dne 20. t. m. Udeležba je bila nepričakovano velika. Točno ob ¼ na 3, je sodrug Ivan Leskovic kot gospodar društva, otvoril občni zbor, bil je obenem tudi izvoljen za predsednika. Sodrug Leskovic je poročal o triletnem društvenem delovanju. Kakor posnemamo iz njegovega poročila, ni imelo društvo takorekoč tri leta in pol nikakih dohodkov. Imamo se zahvaliti posameznim članom, da je društvo sploh obstajalo, da so vzdrževali najnujnejše časopise. — Sprejelo se je na občnem zboru: udnina 1 K, mesečna 1 K. Prispevek podpornih članov, določilo se je najmanj 1 K in nadalje se je sklenilo tudi, da se oživi tamburaški in pevski odsek. — Iz poročila o blagajni razvidimo, da je imelo društvo 20. jan. 1918, 94 vin. v blagajni, a društvenega imetja 592 K 40 vin. v inventarju, med tem 221 K 40 vin. dolga in to brez stanovanja. V odbor so bili izvoljeni sledeči sodruzi: Ivan Leskovic, predsednik. Odborniki: Mihael Mežnar, Anton Moderc, Franc Fabjančič, Mihael Ciganovič, Ilija Kasabašič, Rudolf Ukmar, Ivan Bašin, Andrej Srebrnič, Josip Lončar, Josip Rodica in Ivan Hafner. Med konstituiranjem nepričujočih starih odbornikov, se razvidi, da manjka: Josip Ahelj, Franc Leskovic, Ivan Mazanec, Josip Stibilj. Pogrešanim sodrugom, ako so še med živimi, pošiljamo najsrčnejše pozdrave! Manjka tudi sodrug Milan Dozet, po sprejemu poročila, da je padel na ital. bojišču, izrazilo se je globoko sožalje. — Novo izvoljeni odbor, vabimo v nedeljo, dne 27. prosinca v društvene prostore, da se konstituirajo in razdelijo funkcije. — Sodrug Ivan Leskovic, je govoril tudi o važnosti izobraževalnega društva. — Tajnik: Rudolf Ukmar.

## Vojna.

Dunaj 23. januarja. (Kor. urad.) Uradno se razglša: Na obeh straneh Brente je bilo artiljerijsko delovanje živahnejše kot zadnje dni. — Šef generalnega štaba.

Berlin 23. januarja. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Zapadno bojišče: Skoraj na celi flanderski fronti naraščajo artiljerijski ogenji; tudi južno od Scarpe živahni topovski boji. Pri St. Quentinu uspešni boji izvidnih oddelkov. Ueli smo znatno število Angležev. Severno od Souaina in severovzhodno od Avocourta je po močni artiljerijski pripravi sledil francoski napad, katerega smo po litem bližinskem boju zavrnili. Naši infanterijski oddelki so vzhodno od Malancourta vdrl v francoske jarke ter dovedli uetnike. Med Beaumontom in Ornes živahni artiljerijski boji. — Italijansko bojišče: Na obeh straneh Brente artiljerijski boji. — Na macedonski fronti je položaj neizpremenjen. Na ruski fronti nič novega. — Ludendorff.

## Shodi.

**Zagorje ob Savi.** V nedeljo 27. t. m. se vrši ob 9. dopoldne v društvenih prostorih lokalna konferenca zaupnikov. Poroča s. Petejan. Ob 2. popoldne se vrši v dvorani g. R. Mihečiča javen shod z dnevnim redom: Politični položaj in delavstvo, poroča sodr. Petejan.

**Tržič.** V nedeljo 27. t. m. ob 3. popoldne se vrši v gostilni pri Pellarju shod na katerem poroča sodr. Kristan.

**Jesenice.** V nedeljo 27. t. m. se vrši javen shod kovinarjev in železničarjev v dvorani pri Jeleni na Savi. Poroča sodr. Kopač.

**V Hrastniku** se vrši v nedeljo ob 9. dop. v Zadrugi gostilni shod s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o razpravi pritožbene komisije. 2. Rudarsko zavarovanje. 3. Raznoterosti. — Na shodu poroča sodr. Sitter.

## Aprovizacija.

— **Revizija strank, vpisanih pri krušnih komisijah.** Ker se pri prejemanju izkaznic za živla vrše zopet nerednosti in ker se mora na vsak način preprečiti dvojna prehrana posameznih

strank, odreja mestni magistrat na podlagi § 19. ministrske naredbe z dne 26. maja 1917, drž. zak. št. 235 sledeče: 1. **Izjava hišnega gospodarja ali njegovega namestnika, koliko oseb ima vsaka stranka v dotični hiši.** Dne, katerega določi in objavi mestni magistrat v tukajšnjih dnevnikih, mora priti vsak hišni posestnik ali njegov namestnik h krušni komisiji svojega okraja ter podati pismeno ali ustno izjavo, katere stranke stanujejo v njegovi hiši in koliko oseb šteje vsaka stranka. — Za pismeno izjavo zadostuje list papirja, na katerem se napiše ime in priimek vsake v hiši stanujoče stranke in pa število oseb, ki stanujejo pri stranki. K hišni stranki se morajo prišteti tudi morebitni podnajemniki ako niso vpisani kot samostojne stranke. **Železniški uslužbenci in njih rodbinski člani,** ki dobivajo živila iz lastne aprovizacije ne smejo biti vpisani v krušnem zapisniku, oziroma se morajo odglasiti. — 2. **Kaj je treba prinesiti h krušni komisiji za oddajo izjave.** Vsak hišni gospodar, njegov namestnik ali pooblaščenec, mora za oddajo izjave prinesiti s seboj tudi hišno legitimacijo, katero mora hišni gospodar ali njegov namestnik na prvi strani lastnoročno podpisati. — 3. **Pooblaščenec hišnega gospodarja ali njegovega namestnika** morajo razven hišne legitimacije prinesiti h krušni komisiji tudi še od hišnega gospodarja ali njegovega namestnika lastnoročno podpisano pismeno izjavo, ker se od pooblaščenecv ustne izjave ne bodo sprejemale. Vsaka odrasla oseba, ki prinese h krušni komisiji hišno legitimacijo, se smatra za pooblaščenca hišnega gospodarja oziroma njegovega namestnika. — 4. **Podpis krušnega zapisnika.** Po oddani pismeni ali ustni izjavi mora hišni posestnik, njegov namestnik ali pooblaščenec s svojim podpisom v krušnem zapisniku potrditi, da so njegove navedbe resnične in popolne, ter da ni vedoma podal napačne izjave. — 5. **Nadaljnji vpisi in izbris pozneje priseljenih ozir. izseljenih strank.** Po oddani izjavi hišnega gospodarja, njegovega namestnika ali pooblaščenca, se bodo v krušni zapisnik vpisale, oziroma v njem izbrisale na novo, priseljene ali izseljene stranke, oziroma osebe le na podlagi hišne legitimacije, ki je podpisana od hišnega gospodarja ali njegovega namestnika. — 6. **Potrdilo o poznejšem vpisu oziroma izbrisu stranke.** Vsak poznejši vpis ali izbris stranke oziroma osebe, se bode hišnemu gospodarju posvedočilo s posebnim potrdilom iz katerega bode razvidno, koliko ima stranka vsled novega priglasa ozir. odglasa še naznanjenih oseb. Hišni gospodar, oziroma njegov namestnik mora od stranke, kateri je izročil hišno legitimacijo zahtevati tudi to potrdilo, da bode poučen o pravilnem priglasu ali odglasu. — 7. **Odgovornosti za izjavo ter nadaljnje priglas in odglase.** Za pravilnost oddane izjave ter za nadaljnje priglas in odglase so odgovorni hišni gospodarji, njih namestniki, kakor tudi stranke osebno. — 8. **Kazenska določila.** Prestopki teh predpisov se bodo kaznovali po § 35. ministrske naredbe z dne 26. maja 1917, drž. zak. št. 235 pri političnih okrajnih oblastvih z globo do 2000 kron ali z zaporom do 3 mesecev, pri obtežljivih okoliščinah pa z globo do 5000 kron ali z zaporom do 6 mesecev, v kolikor dejanje ne spada pod strožja kazenska določila. — **Ce bi hišni gospodar ali nje namestnik ne podal zahtevane izjave, se bode sploh ustavila izdaja izkaznic za stranke v dotični hiši.** — 9. Ta razglas stopi v veljavo z nabitkom na magistratno desko in z objavo v tukajšnjih dnevnikih. — Mestni magistrat ljubljanski, dne 22. januarja 1918.

**Oddaja sveč.** Ker stranke za november niso prejele potoleja, bo oddajala mestna aprovizacija pri Muhleinsu na Dunajski cesti sveče delila na sive novemberske petrolejske izkaznice števil 1 (dalje II. okraj: v petek, dne 25. t. m. Od 8 do 9 dopoldne števil 1 do 200, t. m. od 9 do 9 št. 201 do 400, od 9 do 10 št. 401 do 600, od 10 do 10 št. 601 do 800, od 10 do 10 št. 801 do 1000, od 11 do 11 št. 1001 do konca. III. okraj: v petek, dne 25. t. m. popoldne od 2 do 3 št. 1 do 200, od 3 do 3 št. 201 do 400, od 3 do 4 št. 401 do 600, od 4 do 4 št. 601 do 800, od 4 do 5 št. 801 do 1000, od 5 do 5 št. 1001 do konca.

## Zadnje vesti.

### Državni zbor.

Na Dunaju, 23. januarja.

Poslanska zbornica je nadaljevala debato o izjavi ministrskega predsednika in interpelacijah. Govorilo je 13 poslanec. Agrarci so posebno ostro nastopali proti temu, da bi bila izmera moke za samopreskrbovalce in konsumente enaka.

Poslanec Jarc je dejal, da ne gre, da bi delala vlada stavkočemu delavstvu koncesije na račun kmetovalcev. Agrarni poslanci odklanjajo zato vsako odgovornost za dogodke, ki pridejo. Kadar izbruhne nevolja kmetijskega ljudstva z elementarno silo, tedaj tudi poslanci ne bodo mogli vplivati na mase. — Krščanski socialci Stöckler je dejal, da se je polastilo kmetijskega ljudstva veliko razburjenje, ker je vlada zagnala socialnim demokratom kmetiški stan kot plen. — Poslanec Udržal je zahteval,

da se udeležijo mirovnih pogajanj tudi zastopniki češkega naroda. — Poslanec dr. Rybář je izjavil, da se je očitalo veleizdajstvo že vsem narodom v monarhiji. Stremljenje Slovencev ni veleizdajstvo, temveč je naperjeno le proti pohlepu vladanja Nemcev, zato jim očitek veleizdaje ne dela nobene skrbi in ostanejo pri svojem stremljenju. — Češki poslanec Hruban je zavrnil interpelacijo češke resolucije po ministrskem predsedniku. — Poljak Tietmajer je izjavil, da dobi Evropa je tedaj pravi mir, če bo rešeno poljsko vprašanje temeljito, v vsem obsegu in brez dvomnosti. — Češki socialni demokrat Tušar pravi, da sta avstrijska in skupna vlada popolnoma brez glave napram notranji in zunanji politiki. Nemški socialni demokrat naj ne pozabi, da imajo češki socialni demokrat še dalekosežnejše zahteve nego nemški. Ministrski predsednik je dal zastopnikom nemškega delavstva obljube glede občinske volilne pravice, a zastopnikom nemškega meščanstva je zagotavljal, da se ohrani nacionalna posest. Delavstvo ne bo sodelovalo pri tem. — Poslanec Neumann je dejal, da je najboljša rešitev nemško češkega spora, če se ustanovi samostojno nemško češka kronovina. — Prihodnja seja bo v torek, na kateri se nadaljuje debata.

### Stavka v Pulju.

Pulj, 22. jan. (Izv. por.) Danes zjutraj je pričela v puljskem arzenalu stavka v znak solidarnosti za avstro-ogrskim delavstvom ki zahteva mir, prehrano ter povrnitev družin domov. V stavko je stopilo okoli 1000 delavcev. Ob 10. dopoldne se je vršil shod, ki je sestavljal zahteve. Ob 2. popoldne je izvoljen odbor predložil zahteve admiraliteti. Ob 4 1/2 popoldne se je vršil zopet shod na Glavnem trgu. Dosego se je, med drugim, da se smejo do 15. februarja vrniti družine delavcev domov. Delavstvo je na ljubo pomirjavalim besedam zaupnikov sklenilo da se vrne drugi dan na delo.

### »Vorwärts« za tri dni ustavljen.

Berlin 23. januarja. Tukajšnji listi poročajo danes o dogodkih v Avstro Ogrski. »Berliner Tagblatt« in »Vossische Zeitung« objavljata obširna poročila svojih dunajskih dopisnikov, ki so datirana deloma z dne 17. januarja. Sedaj je še le razvidno, kako neumešno je bilo, da se poročila toliko časa niso smela objaviti. »Vorwärts«, ki je včeraj svoje mnenje jasno povedal, je za dobo treh dni ustavljen. »Deutsche Zeitung« govori o terorističnem nastopu socialno demokratične stranke, ki ni nič drugega kot sovražno izkazana usluga, delavci so skoraj zakrivali veleizdajo.

### Mirovna pogajanja.

Bern, 23. januarja. Začasna pogodba med Ukrajino in centralnimi državami je v Franciji splošno presenetila. Casopisje izraža začudenje in prepadenost in trdi, da izvršujejo centralne države s tem pritisk na boljševike in obenem lahko neposredno vplivajo na najbogatejšo pokrajino Rusije.

Berlin, 23. januarja. (Wolffov urad.) Casopisi poročajo, da je sporočil sedanjí predsednik ruske mirovne delegacije, da odpošilja vlada delavskih in vojaških svetov v Harkovu dva pooblaščenca k mirovnim pogajanjem v Brestu Litovskem in da je sprejela ruska delegacija ta dva gospoda za svoja člana. Iz priloženih spisov je razvidno, da odreka vlada v Harkovu generalnemu tajništvu v Kijevu in tamkajšnji centralni radi pravico, da bi se pogajala v imenu Ukrajine. Ti dve korporaciji, da sta le organi buržvazije. Harkovska vlada, ki je podružnica boljševikov, se hoče priklopiti petrogradski vladi kot osrednjemu organu vse Rusije in federativne skupne republike bivše carske države. Počakati je treba, kakšno stališče zavzame kijevska vlada k novemu položaju.

### Boji med Rusi in Ukrajinci.

Petrograd, 23. januarja. (Agentura.) S Harkova proti Poltavi odposlane čete sovjeta so napadle ukrajinske oddelke ter jih popolnoma premagale. Poltava je v oblasti sovjeta. Sedaj je zavladal zopet mir. Čete boljševikov so po ljutih bojih zavzele tudi Jekaterinoslav. V bojih je padel tudi ukrajinski član ustavodajnega zbora Loblinev.

### Proti centralni radi in Kaljedinu.

Petrograd, 22. januarja. (Agentura.) Ljudsko tajništvo ukrajinske republike je izdalo na vse Ukrajince sledeči oklic: Generalno tajništvo centralne rade podpira Kaljedina, seje nacionalni razdor med Ukrajince in rusko ljudstvo in utrjuje meščanski režim v Ukrajini. Proglašamo v imenu ljudstva ukrajinske republike centralno rado kot sovražno svobodnega ukrajinskega ljudstva in pozivljamo vso armado delavcev in kmetov republike v boj proti meščanskemu generalnemu tajništvu centralne rade in proti Kaljedinu. Armada vlade delavcev in kmetov združene zvezne republike je z nami. Armada vlade delavcev in kmetov, vsi kmetje in delavci, vsi meščani Ukrajine morajo dejansko podpirati revolucionarno armado ljudskih komisarjev in komisarjev ljudskega sovjeta.

### Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

# LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

## V LJUBLJANI.

== Poslovnica c. kr. avstrijske razredne loterije. ==

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju.

— **Delniška glavica** —  
K 10.000.000.

— **Sprejema vloge na knji-**  
**žice in tekoči račun proti**  
**ugodnemu obrestovanju.**

**Rezervni fondi okroglo**  
K 1.500.000.

Kupnjo in prodajo vse vrste  
vrednostnih papirjev, financira  
erarične dobave in dovoljuje  
— aprovizacijske kredite —